

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ**

**СПЕЦИФІКА РЕФЛЕКСІЇ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ У
АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ СУЧАСНИХ ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТАХ**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу 431 групи

Спеціальності 035.04 Філологія
(германські мови та літератури
(переклад включно) (переклад))

Першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти

Чугунова Ганна Олександрівна

Керівник: Акішина М. О., кандидатка
філологічних наук, доцентка

Рецензент Маріна О. С. завідувачка
кафедри англійської філології,
перекладу і філософії мови імені
професора О. М. Мороховського
Київського національного
лінгвістичного університету, докторка
філологічних наук, доцентка

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дослідження поетичного тексту	
1.1. Поняття «текст», «поетичний текст».....	5
1.2. Лінгвостилістичні лексичні засоби в поетичних текстах.....	6
1.3. Лінгвостилістичні синтаксичні засоби в поетичних текстах	9
1.4. Лінгвостилістичні фонетичні засоби в поетичних текстах	11
РОЗДІЛ 2. Лінгвостилістичний аналіз поетичних текстів екологічної тематики	
2.1. Лінгвостилістичний аналіз віршів.....	13
2.2. Лінгвостилістичний аналіз пісенних текстів.....	17
2.3. Особливості перекладу поетичних текстів екологічної тематики....	20
ВИСНОВКИ	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25

ВСТУП

Навколишнє середовище є невід'ємною частиною нашого життя. Останнім часом люди стали все більше замислюватися про проблеми екології та те як ми впливаємо на нашу планету. Екологічна тематика практично щодня присутня в ЗМІ, згадується державними органами та установами.

Проблема забруднення навколишнього середовища стала надзвичайно актуальною. У зв'язку з цим відзначається зростання поетичних текстів цієї тематики. Поетичний текст вивчається на матеріалі текстів різних жанрів. У ньому автор висловлює свої почуття і ставлення до певної теми, тому так зручніше достукатися до людей.

Актуальність теми полягає в тому, що незважаючи на велику кількість праць з приводу питання, дана тема є недостатньо дослідженою, тому є необхідність комплексного вивчення лінгвостилістичних особливостей поетичних текстів екологічної тематики.

Мета дослідження полягає в визначенні специфіки рефлексії екологічних проблем у англійськомовних сучасних поетичних текстах

Для досягнення поставленої мети визначено **наступні завдання:**

- 1) визначити теоретичні засади в поетичних текстах;
- 2) аналізувати поетичні тексти екологічної тематики;
- 3) з'ясувати специфіку перекладу поетичних текстів екологічної тематики.

тематики.

Об'єкт – поетичні тексти екологічної тематики.

Предмет – лінгвостилістичні засоби поетичних текстів екологічної тематики.

У ході розв'язання поставлених завдань було використано комплекс таких **методів дослідження:** описовий метод, структурний, метод аналізу і синтезу.

Матеріалом дослідження слугували англійськомовні поетичні тексти та їх переклад.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані при підготовці теоретичних та практичних курсів з перекладознавства; матеріали дослідження можуть бути використані на конференціях та спеціальних семінарах.

Результати проведеного дослідження було **апробовано** у вигляді доповіді («Лінгвостилістичні особливості сучасних англійськомовних поетичних текстів екологічної тематики») [1] на XI наукової конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу», що відбулась у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, 15–16 квітня 2021 року.

Структура. Робота складається зі вступу, основної частини, яка містить два розділи, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

Теоретичні засади дослідження поетичного тексту

1.1. Поняття «текст» та «поетичний текст»

Текст є одиницею різних соціальних комунікацій, як вербальних, так і невербальних. Він займає особливе місце у мовленні людини. Для висловлювання своїх думок, людина використовує текст.

Текст є об'єктом вивчення різних наук – текстології, стилістики. Останнім часом текст став об'єктом лінгвістичних досліджень.

Деякі науковці вважають, що точне визначення поняття «текст» є вічною проблемою. Етимологія цього терміна пов'язана з трьома латинськими джерелами:

- а) *textum* (тканина, одяг, зв'язок, з'єднання, будова, стиль);
- б) *textus* (сплетіння, структура, зв'язне викладення);
- в) *texo* (ткати, сплітати, творити, вигадувати, переплітати, з'єднувати).

Існує багато визначень тексту. Вони відрізняються один від одного відповідно до різних поглядів вчених. Наведемо окремі з них:

«Текст — об'єднана змістовим зв'язком послідовність знакових одиниць, головними властивостями якої є зв'язність і цілісність» [27].

«Текст – це витвір мовленнєвого процесу у вигляді письмового документа, літературно опрацьований відповідно до типу документа, витвір, який складається із заголовка і ряду особливих одиниць (надфразових єдностей), об'єднаних різними типами лексичного, граматичного, логічного, стилістичного зв'язку, і має певну цілеспрямованість і прагматичну визначеність» [3].

«Текст – з функціонально-смиислового погляду, упорядкована, група речень або їх аналогів, які являють собою, завдяки семантичним і

функціональним взаємовідношенням елементів, завершену смисловою єдністю» [23].

А. Кінцель пропонує визначення тексту через поняття «комунікація»: «текст – комунікативно спрямований твір, що має структурно-смислову єдність, зумовлену емоційною домінантою» [6], а В. Красних пов'язує текст з дискурсом: «текст є елементарною (тобто базовою, мінімальною, основною) одиницею дискурсу» [10].

Текст – зв'язне повідомлення, яке складається з речень, пов'язаних за допомогою спеціальних засобів зв'язку. Найбільш значущою наукою, що вивчає текст є **стилістика**.

Стилістика – розділ мовознавства, що вивчає в межах національної мови суть і специфіку стилів мови [24].

В українській мові розрізняють різні стилі мовлення. Це розмовний, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, художній, конфесійний.

Художній стиль – це найбільший стиль мови. Особливу увагу лінгвісти звертають до мови художньої літератури, а саме до поетичного тексту та його аналізу.

Поетичний текст – це текст, який передбачає максимальне використання мовних засобів і звертається до різних стилістичних ресурсів, щоб передати емоції й почуття, дотримуючись критеріїв стилю автора [22].

1.2. Лінгвостилістичні лексичні засоби в поетичних текстах

Наука про сприймання художнього тексту, що виникла як у мовознавстві, так і в літературознавстві, у 20-х роках ХХ ст., розвивалась успішно і витворила окремий підрозділ стилістики – «стилістику сприймання». Читаючи різні поетичні твори, читач аналізує та оцінює текст. Сприймання твору містити пізнавальні, емоційні й психічні

переживання. На підставі цього виділяється два типи ставлення до подій художнього тексту:

1) емоційне, яке складається на основі конкретного оперування образними узагальненнями;

2) інтелектуально-оцінне, у якому учні використовують моральні поняття на рівні елементного аналізу [5].

Стилістичний аналіз або лінгвостилістичний аналіз – вивчення мовно-образних засобів тексту. Такий аналіз розкриває художню структуру літературного тексту, тобто має виявити систему словесно-художніх засобів.

Засоби художньої виразності дуже різноманітні. Їх можна поділити на лексичні, синтаксичні та фонетичні засоби.

Лексичні засоби – це словесні фігури (тропи) такі як: метафори, епітети, порівняння, метонімія, синекдоха, персоніфікація, алегорія, іронія та інші. Також, крім тропів, є інші засоби художньої виразності. Наприклад: антоніми, синоніми, омоніми, пароніми, фразеологізми [4].

Єдиний інструмент поета або письменника – це слово. Письменник створює образи через слова в поетичному тексті. Найяскравіше це виглядає, коли поет використовує тропи.

Ще в античності та середньовіччя, тропи досліджували такі філологи як Аристотель, Квінтіліан, Ю. Ц. Скалігер, Г. Хіробоск. Тропи мають пряме і переносне значення слів.

Троп (грец. τρόπος – «зворот») – мовний зворот. Олександр Потебня визначає цей термін як прийом виразності, що реалізується на рівні слова чи словосполучення. Це слово або словосполучення, вживане в переносному значенні, при цьому посилює образність мови [21]. Тропи посилюють переконливість тексту, його основна функція – зображальна та естетична.

Розглянемо найпоширеніші види тропів:

- Алегорія

Алегорія (гр. *allegoria* – іносказання) – образ, в якому все зображення має переносне значення [24]. Вираження художнього образу з ознаками прихованого. Наприклад: *заєць – боягузливість, лисиця – хитрість, осел – впертість*.

- Метафора

Метафора (гр. *metaphora* – переміщення, віддалення) – один із найпоширеніших тропів, що полягає в переносному значенні за схожістю означуваного предмета з іншим [24]. Подібність предмета на основі форми, кольору, призначення, способу дії. Метафора подібна до порівняння, називає тільки предмет, а його порівняння приховане. Наприклад: *синя одежа моря, конвертики хат, аркуші східців*.

- Метонімія

Метонімія (від гр. *metonymia* – перейменування) – троп, в якому поняття одного предмета замінюється іншим, але не за подібністю, а за реально наявним між ним зв'язками [6].

Розрізняють метонімію місця, яка виражається географічною назвою (міста, річки, країни), наприклад: *Умань зустрічає гостей; зала аплодує*. Метонімія матеріалу – назва матеріалу замість виробу (речей, предметів) з нього, наприклад: *ходить уся в шовках; срібло у вухах; кришталь на столі*. Метонімія належності – вказівка на ім'я чи прізвище письменника, наприклад: *перекладати Шекспіра, читати Шевченка*. Метонімія вмістимого – взаємозаміна між назвою посуду і її вмістом чи навпаки, наприклад: *хоч відро пий*. Метонімія засобу – замість назви дії, її наслідків вказівка на знаряддя праці, наприклад: *усе пішло під ніж; подай англійську (підручник з англійської мови)* [6]. У поетичних творах метонімія фокусує нашу увагу на об'єкт який зображується яскраво й у несподіваній для нас формі.

- Синекдоха

Синекдоха (гр. *synekdoche* – співвіднесення) – троп, різновид метонімії, вислів, заснований на кількісному зіставленні предметів, на

заміні «ми» замість «я», частиною цілого. Наприклад: *не ступала людська нога; він накинув оком; не показує носа* [24].

- Оксиморон

Оксиморон (гр. *oksymoron* – дотепно-безглузде) – поєднання логічно несумісних понять, що утворюють новий яскравий образ, наприклад: *гірка радість; жахлива краса* [7].

- Епітет

Епітет (гр. *epiteton* – прикладка) – троп, образне означення, переважно метафоричного характеру, що підкреслює визначальну якість чи ознаку явища, предмета, особи [7]. Наприклад: *щасливі береги, весна-царівна, дерев'яна підлога*. У поетичних творах епітети набувають зображувального значення і виокремлюючи його в нашому уявленні.

- Порівняння

Порівняння – троп, що є порівнянням одного предмета з іншим на основі спільної для них ознаки. Наприклад: *Пшениці лан по обрію розлився, наче море* (О. Гончар) [7].

- Персоніфікація

Персоніфікація (від лат. *persona* – особа і *fasio* – роблю) – троп, що утворюється перенесенням ознак особи на предмети, речі, явища, тваринний і рослинний світ [7].

- Іронія

Іронія (від гр. *eironeia* – прихований глум) – троп, у слова яких прихована, завуальована насмішка. Вживаються у зворотному значенні, наприклад: *швидкий, як черепаха; розумник (про дурня)* [7].

- Сарказм

Сарказм – злісна насмішка, форма іронії, іноді гірке глузування яке спрямоване на викорінення суспільних проблем та людських вад.

1.3. Лінгвостилістичні синтаксичні засоби в поетичних текстах

Стилістичний аналіз надає виразність мови поетичного тексту за допомогою синтаксичних фігур.

До них відносяться: анафора, епіфора, інверсія, антитеза, паралелізм, еліпсис, перифраза, гіпербола та літота.

- Анафора

Анафора – це стилістична фігура, яка зосереджує увагу на повторенні кожного віршованого рядка або речення з одного й того ж слова. Анафора буває звукова, морфемна, лексична, синтаксична [12, 10-11].

- Епіфора

Епіфора – стилістична фігура, яка протилежна анафорі. Вона теж підсилює емоційну інтонацію тексту повторенням одних і тих самих елементів, але вже наприкінці рядків [12, 40].

- Інверсія

Інверсія – полягає в незвичному розташуванні слів у реченні, наприклад порушення порядку слів [12, 50].

- Антитеза

Антитеза – це протиставлення понять, думок, почуттів, образів для посилення вираження [12, 11].

- Паралелізм

Паралелізм – це зіставлення, яке поєднує слова або фрази, що мають еквівалентні значення, щоб створити певний образ. Наприклад: *Ой зацвіла маківочка, Зачала бриніти, Іде козак од дівчини – Починає дніти. Ой зацвіла маківочка Білесеньким цвітом – Іде козак од дівчини Білесеньким світом (Н. тв.)* [12, 105].

- Еліпсис

Еліпсис – це навмисний пропуск слів у тексті, випущення якого не змінює сенс рядка чи речення. Завдяки цьому можна уникнути повторів однакових слів [12, 35].

- Перифраз

Перифраз або парафраза – це описовий зворот, який розгорнуто зображує прикмети певного предмета, явища або події. Наприклад: *книга – джерело знань, вугілля – чорне золото, лікарі – люди в білих халатах* [12, 111].

- Гіпербола

Гіпербола (гр. hyperbole – перебільшення) – образне перебільшення за розміром, силою, значенням. Наприклад: *Так сміялася, що мало кишки не порвалися (Н. тв)* [7].

- Літота

Літота (від гр. litotes – простота) – образне применшення, протилежне гіперболі. Наприклад: *жаль крихти хліба; годинник такий мініатюрний, що й на руці його не видно* [24].

1.4. Лінгвостилістичні фонетичні засоби в поетичних текстах

Об'єктом фонетичної стилістики слугують функції фонетичних засобів мовлення, передусім функції, а також наголошування слів.

Фонетичні прийоми – використання звуків для створення певного акустичного ефекту і додавання висловом виразності [2]. Найпоширеніші фонетичні засоби які зустрічаються у поетичних текстах це алітерація, асонанс, ономапопея та рима.

Алітерація – повтор приголосного звуку на початку наступних слів або на початку ударних складів [12]. Для передачі емоційного стану або ставлення до предмету найчастіше використовується алітерація. Також, вона широко застосовується в назвах, заголовках на ній побудовано багато прислів'їв і приказок.

Асонанс – повтор голосних звуків у рядку або строфі, часто використовується в односкладових словах [12]. Асонанс надає мові милозвучності та музичності.

Ономатопея – слово, яке є звуконаслідуванням, що виникли на основі фонетичного уподібнення немовних звукокомплексів [12]. Найчастіше це звук, який пов'язаний з істотами або предметами. Наприклад: «*мяукати*», «*гавкати*», «*квакати*», також це може бути звук годинника «*тік-так*». Така лексика різниться в різних мовах.

Рима – співзвуччя в закінченні двох або кількох слів [12]. На відміну від алітерації і асонанс, рима завжди знаходиться в кінці вірша. Розрізняють два роду рими: чоловічу – наголос на останньому складі, і жіночу – наголос на передостанньому складі. Також, розрізняють риму за розташуванням у строфі – суміжні (парні), перехресні, кільцеві, тернарні, кватернарні, за грою значень — каламбурні, залежно від інтервалу чи за відсутністю його [9].

Підсумовуючи даний розділ, можна сказати, що текст є багатим полем діяльності лінгвістичних досліджень. Існують різні види та стилі тексту. Будь-який художній твір має у своїй основі поетичний текст. Такий текст демонструє широку палітру стилістичних засобів і прийомів, що в них використовуються. Ці прийоми поділяють на лексичні, стилістичні та фонетичні засоби. Лексичні у свою чергу поділяються на тропи: метафори, епітети, порівняння, метонімія, синекдоха, персоніфікація, алегорія, іронія та інші. Вони слугують для кращого розуміння почуттів і емоцій, і допомагають людині насолоджуватись образами і подіями які створює автор. Стилiстичні засоби це анафора, епіфора, паралелізм, перифраз та інші. Також, варто зазначити, що у поетичних творах використовуються різні фонетичні засоби. Це алітерація, асонанс, ономатопея та рими. Вони слугують для посилення фонетичної виразності мовлення й приносить естетичну насолоду звучання тексту.

РОЗДІЛ 2

Лінгвостилістичний аналіз поетичних текстів екологічної тематики

2.1. Лінгвостилістичний аналіз віршів

На сьогодні, тема екології та проблема забруднення навколишнього середовища надзвичайно актуальна. Кожного дня ми чуємо і бачимо новини присвячені їй. У поетичних текстах, автор висловлює свої почуття і ставлення до певної проблеми.

Проаналізуємо вірш Софії Е. Вальдес «Mother Earth» [20]. У вірші втілено образ Матері-Землі й егоїстичне відношення людей до неї.

*The land is in a constant state of birth,
Giving life to all who live on Earth.
Our carelessness and fears
Have taken a toll over the years.
Her land is parched and scorched
As man continues to light the torch.
We continue a want of speed and ease,
All while our pesticides kill off our bees.
It's time to wake up and see Mother Earth's pain.
Humanity's selfishness is becoming insane.
Soon her cries will turn to gloom,
And man will cause its own doom [20].*

Вірш складається з 12-ти віршованих рядків. Кожен рядок закінчується римою. Це надає красиве співзвуччя в кінці рядків. У вірші притаманна суміжна рима. Співзвуччя закінчень утворюють пари та римуються один з одним. Перша з другою: *birth – Earth*. Третя з четвертою *fears – years*. П'ята з шостою *scorched – torch*. Сьома з восьмою

ease – bees. Дев'ята з десятою pain – insane. Одинадцята з дванадцятою gloom – doom.

Більшість слів прості й зрозумілі. Серед мовних засобів, особливе місце займають метафори. Метафора «*The land is in a constant state of birth*» [20] показує нам що наша Земля завжди змінюється. Також, метафора «*It's time to wake up and see Mother Earth's pain*» [20] дає нам усвідомити, що час людям прокинутися й побачити що ми робимо з нашою домівкою. Метафорою «*Soon her cries will turn to gloom*» [20] автор показує до чого можуть привести наші вчинки.

У рядках «*Her land is parched and scorched; As man continues to light the torch.*» [20] підкреслене порівняння. Автор зображує те що земля вже випалена, а ми продовжуємо палити. Для створення певного збільшення, автор використовує гіперболу «*Humanity's selfishness is becoming insane,*» [20], щоб ми краще могли усвідомити наш негативний вплив на Землю.

Розглянемо вірш Дель Абе Джонса – колишнього солдата ВПС США, який написав багато віршів, висловлюючи любов до своєї країни, довкілля, демократії, справедливості та свободи.

У вірші «*Another World*» [15] автор розповідає про підводний світ який мало хто бачив.

Особливу увагу потрібно звернути на рядок «*It's another world, one that few have seen*» [15] та «*Where miracles seem to happen right before our eyes*» [15] в яких підкреслюється чарівний морський світ.

У рядках «*A garden paradise with "flowers" that can walk; There's even some creatures that know how to talk*» [15] виражена перифраза. Насправді «квіти» не є рослинами, це різнокольорові морські слимаки. А істоти які говорять – кити та дельфіни. У рядку «*And fabulous fishes that know how to fly*» [15] ми можемо побачити гіперболу. У рядках «*But man pollutes its waters and dumps his garbage there; Spills oil on its surface and doesn't seem to care*» [15] автор підкреслює вчинки людей до вод, те як ми знищуємо морське життя.

Останні два рядки цього вірша «*If this persists those fish stories told from shore to shore; May someday be nothing more than part of our folklore*» [15] можуть здатися гіперболою. Можливо таке ставлення до морського світу поки ще перебільшення, але вже багато океанічних рибних зазнали проблем. Деякі люди турбуються про це і створюють міжнародні договори необхідні для створення захищених морських заповідників.

Існування дерев у природі дуже важливо для нашої планети, тому я хочу проаналізувати вірш Джима Холлінгсворт «*Trees*» [18]. Цей вірш про красу дерев і те як можна насолоджуватися їхньою красою.

*The timbered giants stand oh-so tall,
and that makes me feel so very, very small.
Their shadows dance from winds that blow.
In earthly ground is where they grow.
The sun shines down upon these trees,
and with water from ground they grow their leaves.
They're richly dressed as king and queen,
while clothed in leaves of emerald green.
They are many trees of a different kind:
some oak, some maple, some walnut, some are pine.
Once there were many in forest wide,
but now there are less that which abide.
These wooden giants in forest be,
seems man can't see the forest for the trees [18].*

Співзвуччя закінчень утворюють суміжну риму. У вірші автор використовує епітети для опису атмосфери, що допомагає повною мірою уявити образи. Це «*The timbered giants; shadows dance; wooden giants.*» [18]. Також, у рядку «*some oak, some maple, some walnut, some are pine*» [18] автор перераховує види різних дерев які ростуть у лісі, але рядок «*but now there are less that which abide*» [18] показує нам, що зараз їх кількість зменшується. У рядках «*They're richly dressed as king and queen, while*

clothed in leaves of emerald green» [18] можна спостерігати порівняння. Останнім рядком *«seems man can't see the forest for the trees»* [18] автор хотів сказати, що прогулюючись лісами або парками, ми не помічаємо ту красу дерев і не звертаємо на них увагу.

Забруднення навколишнього середовища – глобальна проблема, а вірш є гарним прикладом для висвітлення цієї проблеми. Проаналізуємо вірш Сільвії Столтс *«Warned»* [21].

*The sands of time have rendered fear
Blue skies on high no longer clear
Stars were bright whence they came
Now dimmed, obscured, pollution's haze
Crystal clear our waters gleamed
Fish abundant, rivers streamed
Ocean floors sandy white
Now littered, brown, pollution's plight
Trees towered high above
Trunks baring professed love
Birds chirping from sites unseen
Gone, paper joined pollution's team
One can't blame pollution alone
As they say, you reap what you've sown
So let us plant a better seed
Tear out old roots, cultivate, weed
Protect what has been given for free
Our waters, skies, wildlife and trees
For once they're gone, don't you say
Consider yourself warned of that fatal day* [21].

Перше що нам впадати в очі, це закінчення рядків. У вірші автор використовує фонетичні засоби – парні рими. Наприклад: *«fear – clear»*, *«came – haze»*, *«leamed – streamed»*, *«white – plight»* і т.д. У перших

чотирьох рядків можна побачити порівняння, яким автор порівнює нашу екологію між тим що було «*Blue skies*», «*Stars were bright*» і тим стало «*no longer clear*», «*dimmed, obscured, pollution's haze*». У наступних чотирьох рядків теж присутні порівняння. Воно виражається епітетами «*Crystal clear our waters*», «*Fish abundant, rivers streamed*», «*Ocean floors sandy white*» і все це забруднюється і перетворилось у «*littered, brown, pollution's plight*». Далі, можна знову виділити епітети: «*Trees towered high*», «*Birds chirping*».

У вірші автор використовує цитату «*you reap what you've sown*», що означає «Що посієш, те й збереш». Цим рядочком Сільвія хоче донести до читача те що все залежить від нас, ми можемо спокійно взяти і посадити насіння і застерегти нашу планету від лиха.

2.2. Лінгвостилістичний аналіз пісенних текстів

Пісня це один із поетичних творів які напевно супроводжують нас ще з самого раннього дитинства і до сьогодні. Ми слухаємо пісні кожен день, тому для письменників-композиторів це один із дієвих методів достукатися до людей.

Існує багато хітів про наш світ, всесвіт. Сучасні музиканти у своїх піснях висвітлюють такі соціальні проблеми, як зміна клімату, забруднення навколишнього середовища, вимирання тварин.

Наприклад проаналізуємо пісню групи OneRepublic – Truth To Power [19]. Тематика пісні була написана з точки зору матері-Землі, розмовляючи з її мешканцями.

У тексті пісні використовується багато анафори з метою посилення емоційно-урочистого тону. Ми зустрічаємо її з перших рядків. Початок показує нам бажання Землі розповісти про свій стан.

I could tell you I was fragile

*I could tell you I was weak
I could write you out a letter [19].*

В наступних рядках теж використовується анафора яка показує прагнення Землі до себе кращого ставлення від людей. Вони не бачать що роблять з нею, але час йде і з роками все гірше і гірше.

*If you could see me the way I see you
If you could feel me the way I feel you
You'd be a believer
You'd be a believer.
I've seen minutes turn to hours
Hours turn to years
And I've seen truth turn to power [19].*

Використання порівняння та метафори бачимо в наступному уривку, також там присутня анафора «*I could tell you*».

*I could tell you I was ageless
But I know you'll see the light
I could tell you I'm immune to everything
But that's a lie
Dust don't turn to flowers
Skies don't disappear [19].*

У кінці пісні є повторення рядків які дають нам зрозуміти наскільки важко Землі рухатись далі.

*Hard to keep goin' on (hard to keep goin' on)
I said it's hard to keep goin' on (hard to keep goin' on)
I said it's hard to keep goin' on (hard to keep goin' on) [19].*

Наш світ швидко змінюється. Дуже скоро може настати катастрофа, або глобальне потепління. Але ми нічого не робимо, щоб цьому запобігти. Люди стали занадто безвідповідальні. Всі продовжують надмірно полювати, закопувати в землю ядерні відходи. Ці питання виділяє Disturbed у своїй пісні «Another Way To Die» [16]. В основному

мова йде про визнання глобального потепління, зміни клімату та забруднення навколишнього середовища.

З перших рядків ми можемо виділити метафору «*The indulgence of our lives; Has cast a shadow on our world*» [16] яка показує до чого призведуть вчинки людей у нашому світі. Далі зустрічається гіпербола як висновок цих вчинків «*An apocalyptic plight; More destruction will unfold*» [16]. У поетичному тексті використовується метафора «*Mother Earth will show her darker side*» [16]. В наступних рядках можемо побачити перерахування фактів які ведуть до нашого вимирання та їх наслідки:

*Glaciers melt as we pollute the sky – A sign of devastation coming
Greed and hunger led to our demise – A world that they cannot survive
in* [16].

Текст пісні закінчується думкою про те що своїми бажаннями ми вбиваємо світ який любимо. У рядках можна виділити метафору «*we ravage the world*» та гіперболу «*endless maniacal appetite*».

*Still, we ravage the world that we love
And the millions cry out to be saved
Our endless maniacal appetite
Left us with another way to die* [16].

Виконавиця Aurora у своїй пісні «The Seed» [18] втілено проблему нашого життя разом з природою та владою, те як ми знищуємо нашу планету в процесі придбання багатства.

У першому куплеті, можн спостерігати метафори «*Through dirt and shadow, I grow*», «*I'm chasing the wonder*», «*I unravel myself*» [14].

Другий куплет також налічує метафори. Такі як «*Feed me sunlight*», «*feed me air*», «*Feed me truth*», «*feed me prayer*», «*Dancing around a shooting star*» [14].

Приспів пісні виражає тему всього поетичного тексту. Ми знищимо природу, але наші гроші нічого не вдіять.

When the last tree has fallen

*And the rivers are poisoned
 You cannot eat money, oh no
 You cannot eat money, oh no [14].*

2.3. Особливості перекладу поетичних текстів екологічної тематики

Поетичний переклад – це переклад поетичного тексту, створеного однією мовою, за допомогою поетичного тексту мовою перекладу [26]. Такий переклад вимагає стільки ж творчих зусиль, як і написання оригіналу.

При перекладі поетичного тексту важливо не тільки передати сенс, а й зберегти естетичну функцію, прагматику. Перекладачеві дозволено упускати деякі моменти при перекладі в тексті, щоб зберегти структуру віршованого твору.

Перекладач завжди повинен шукати так звану золоту середину між формою і змістом, оскільки адекватним перекладом можна вважати той переклад, який найбільш повно відтворив і змістовну, і формальну сторони оригіналу. І форма, і зміст в тексті перекладу повинні в рівній мірі відповідати формі та змісту тексту оригіналу [8].

Андре Лефевр – бельгійський теоретик виділяє сім різних стратегій перекладу поетичних текстів:

1) фонемний переклад, являє собою спробу відтворити звучання оригінального тексту при прийнятному викладі сенсу.

2) дослівний (буквальний) переклад, при якому спотворюються сенс і синтаксис оригіналу.

3) метричний переклад, де головним критерієм є відтворення розміру оригінального тексту.

4) виклад поезії прозою. На думку Лефевра, такий переклад втрачає комунікативні цінності й синтаксичні особливості оригінального тексту.

5) римований переклад.

6) переклад білим віршем.

7) інтерпретація, де в перекладі зберігається сенс оригінального тексту, але змінюється його форма [11].

Проаналізуємо текст пісні американської групи Imagine Dragons – «Radioactive» [17]. Текст пісні переклав Романа Прунько [13]. Головна думка пісні це те, якщо ми не будемо обережні, природа такою, якою ми знаємо, перестане бути. Нам залишиться радіоактивні пустирі.

З першого рядка «*I'm waking up to ash and dust*» – «Я прокидаюся серед попелу і пилу» оповідач малює емоційно-драматичну картину пробудження людини. В наступних рядках він очищається від бруду «*I wipe my brow and sweat my rust*» – «Витираю іржу, що проступає потом». Дихає токсичними хімічними речовинами «*I'm breathing in the chemicals*» – «Кожен вдих сповнений хімікатів». Сигналом метафори є рядок «*I'm breaking in and shaping up*» – «Я руйнуюсь і формуюсь знову». Так зображується апокаліптичний світ «*This is it the apocalypse*» – «Ом і все, це апокаліпсис».

Приспів:

«*I'm waking up – Це пробудження*»

«*I feel it in my bones – Відчуваю його кожною частинкою тіла*»

«*Enough to make my system blow – Цього почуття достатньо, щоб знесло дах*»

«*Welcome to the new age – Ласкаво просимо в нову еру*»

Цими рядками, а особливо останнім «*To the new age*» автор хотів сказати що «нова ера» це насправді кінець світу, революція. У кінці автор використовує метафору «*The sun hasn't died – Сонце не згасло*»

«*Deep in my bones – Воно глибоко всередині*», що означає ще не кінець, ще не все втрачено і все може прийти до норми.

Таким чином, проаналізувавши вірші та тексти пісень на екологічну тему можемо стверджувати, що серед вжитих лінгвостилістичних засобів найбільш зустрічаються метафори, епітети та анафора. Вони надають яскравого забарвлення поетичному тексту.

Важливу роль відіграє переклад поетичних текстів. Перекладаючи такі тексти, треба бути не просто перекладачем, а ще й поетом. Неправильна передача звучання і розмір вірша, може порушити адекватне сприйняття всього тексту. Перекладач зберігає авторські прийоми й задуми мовностилістичних засобів. Однак, для кращого звучання, можливо вилучення деяких моментів в оригіналі.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження було визначено теоретичні засади в поетичних текстах. Таким чином, можна сказати, що текст займає найголовніше місце у мовленні людини. Наука яка вивчає текст – стилістика.

За допомогою тексту люди комунікують між собою як вербально, так і не вербально. Це може підтвердити думка А. Кінцеля, який визначає поняття «текст» через поняття «комунікація». Існують різні види та стилі тексту. У роботі розглянуто особливості художнього стилю. Мова цього стилю – поетичний текст. Це текст який наповнений різними стилістичними засобами які поділяються на лінгвістичні, синтаксичні й фонетичні. Лінгвістичні засоби включають в себе тропи. Вони вживаються як в прямому, так і в переносному значенні. Це такі словесні фігури як: алегорія, метафори, епітети, порівняння, метонімія, синекдоха, персоніфікація, іронія та інші. Синтаксичні засоби роблять мову більш гарною, до них відносяться анафора, епіфора, антитеза, паралелізм, гіпербола, літота та інші. Окрім цих засобів, можна ще виділити фонетичні, які додають поетичному тексту виразності. Найпоширеніші фонетичні засоби які зустрічаються у поетичних текстах це алітерація, асонанс, ономапопея та рима.

Читаючи різні поетичні твори, читач аналізує та оцінює текст. Робить лінгвостилістичний аналіз який розкриває художню структуру літературного тексту.

У своїй роботі я приділила увагу поетичним текстам на екологічну тему. У поетичних текстах, автор висловлює свої почуття і ставлення до певної проблеми. У роботі зроблено лінгвостилістичний аналіз деяких віршів. Наприклад вірш Софії Е. Вальдес «Mother Earth» у якому авторка зображує егоїстичне відношення людей до Землі. У вірш Дель Абе

Джонса «Another World» підкреслюється вчинки людей які знищують підводний світ. Не всі вірші про знешкодження нашої планети, ось, наприклад Джим Холлінгсворт у своєму вірші «Trees» нагадує нам який чарівний може бути ліс і дерева й те як ми забуваємо насолоджуватись ним.

Ще один вид поетичних творів – пісні. Ми чуємо їх кожен день і тому через них письменникам-композиторам простіше достукатись до мешканців планети. У поетичних пісенних текстах також зустрічаються тропи. Найчастіше це метафори, епітети, та фонетичні засоби – анафора, рими. У роботі ми з'ясувати специфіку перекладу поетичних текстів екологічної тематики. Перекладаючи такі тексти, перекладач повинен не забувати про використання всіх стилістичних засобів у мові перекладу. Йому потрібно не тільки передати сенс, а й зберегти естетичну функцію, прагматику тексту. Андре Лефевеєр виділяє сім різних стратегій перекладу поетичних текстів, тому перш за все треба вибрати той спосіб, який ближче підходить. Потрібно пам'ятати, що перекладач не просто перекладає поетичний текст, а створює новий.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу: Тези доповідей XI наукової конференції з міжнародною участю. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 137-138.
2. Виноградов В. В. Стилистика. Теория поэтической речи. М., 2003. 305 с.
3. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. М., 1981. 140 с.
4. Дащенко Н. Л. Лінгвістика тексту й основи лінгвоаналізу: Методичні рекомендації. Тернопіль: ТДПУ, 2002. 63 с.
5. Дідук Г. І. Формування стилістично-емотивних умінь на уроках рідної мови у 5-7 класах // Наукові записки., 1999. С. 108-114.
6. Кінцель А. Психолінгвистическое исследование эмоционально-смысловой доминанты как текстообразующего фактора / А. Кинцель. Барнаул : Изд-во Алт. ун-та, 2000. 152 с.
7. Коломієць І. І Основні лінгвостилістичні поняття і категорії : словник-довідник філолога. Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 202 с.
8. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с.
9. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. С. 103-128.
10. Красних В. Виртуальная реальность или реальная виртуальность (Человек. Сознание. Коммуникация) / В. В. Красных. М. : Диалог-МГУ, 1998. 352 с.
11. Лотман Ю. М. О поэтах и поэзии. СПб, 1996. 846 с.
12. Мацько Л. І. та ін. Стилїстика української мови : Підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; За ред. Л. І. Мацько. К. : Вища шк., 2003. 462 с.

13. Переклад поетичного тексту Imagine Dragons «Radioactive» : веб-сайт. URL: <https://www.muztonic.com/I/15-imagine-dragons/15-night-visions/80-radioactive.html> (дата звернення: 14.03.2021).
14. Поетичний текст Aurora «The seed» : веб-сайт. URL: <https://genius.com/Aurora-the-seed-lyrics> (дата звернення: 14.03.2021).
15. Поетичний текст Del «Abe» Jones «Another World» : веб-сайт. URL: <http://www.ecology.info/another-world.htm> (дата звернення: 12.03.2021).
16. Поетичний текст Disturbed «Another Way To Die» : веб-сайт. URL: <https://www.azlyrics.com/lyrics/aliciakeys/anotherwaytodie.html> (дата звернення: 14.03.2021).
17. Поетичний текст Imagine Dragons «Radioactive» : веб-сайт. URL: <https://genius.com/Imagine-dragons-radioactive-lyrics> (дата звернення: 14.03.2021).
18. Поетичний текст Jim Hollingsworth «Trees» : веб-сайт. URL: https://www.familyfriendpoems.com/poem/trees-17?utm_source=feed&utm_medium=gnews&utm_campaign=new-poems (дата звернення: 11.03.2021).
19. Поетичний текст OneRepublic «Truth to Power» : веб-сайт. URL: <https://genius.com/Onerepublic-truth-to-power-lyrics> (дата звернення: 14.03.2021).
20. Поетичний текст Sophia E. Valdez «Mother Earth» : веб-сайт. URL: <https://www.familyfriendpoems.com/poem/mother-earth-7> (дата звернення: 11.03.2021).
21. Поетичний текст Warned «Sylvia Stults» : веб-сайт. URL: <https://www.familyfriendpoems.com/poem/warned#story> (дата звернення: 13.03.2021).
22. Редька І. А. Синестезійна образність поетичного тексту : лінгвокогнітивним аспектом. / І. А. Редька. Київ, 2009. 221 с.
23. Селігей П. О. Народжується текст (З досвіду відомих авторів). / Мовознавство. 2015. С. 47–66.

24. Словник літературознавчих термінів : веб-сайт. URL: https://umnvk3.at.ua/publ/slovník_literaturoznávkikh_terminiv/1-1-0-7 (дата звернення: 11.03.2021).
25. Словник української мови : веб-сайт. URL: <http://ukrlit.org/slovník/стилістичний> (дата звернення: 11.03.2021).
26. Шемуда М. Г. Художній переклад як важливий чинник міжкультурної комунікації. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя: Філологічні науки. Книга 1. 2013. С. 164-168.
27. Ярцева В. Н. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред., М. : Сов. энциклопедия, 1990. 685 с.